अत्र सख्या विरहस्य सामान्यतः सूचितस्य वक्ष्यमाणविशेषे निषेधः।

"तव विरहे हरिणाक्षी निरीक्ष्य नवमालिकां दलितां।
हन्त नितान्तमिदानीमाः किं हतजल्पितैरथ वा"॥

अत्र मरिष्यतीत्यंशो नोक्तः।

"बालअ णाहं दूती तुअ पिओसि त्ति ण मह वावारो।
सा मरइ तुज्झ अअसो एअं धम्मक्खरं भणिमः"।*

अत्र दूतीत्यस्य वस्तुनो निषेधः।

"विरहे तव तन्वङ्गी कथं क्षपयतु क्षपां।
दारुणव्यवसायस्य पुरस्ते भणितेन किं॥"

अत्र कथनस्यैव निषेधः। प्रथमोदाहरणे सख्या अवश्यम्भावि मरणमिति विशेषः प्रतीयते। द्वितीयेऽशक्यवक्तव्यत्वादि। तृतीये दूतीत्वे यथार्थवादित्वं। चतुर्थे दुःखस्यातिशयः। नचायं विहितनिषेधः। अत्र निषेधाभासत्वात्।

(७१५) अनिष्टस्य तथार्थस्य विध्याभासः परो मतः।

तथेति पूर्ववद्विशेषप्रतिपत्तये। यथा

"गच्छ गच्छसि चेत् कान्त पन्थानः सन्तु ते शिवाः।
ममापि जन्म तत्रैव भूयाद्यत्र गतो भवान्॥"

---

* बालअ इति। बालक नाहं दूती त्वं प्रियोऽसीति न मह्यं व्यापारः। सा मरिष्यते तवायश एतद् धर्म्माक्षरं भणाम इति स०। नाहं दूती नाहं मिथ्यावदामीत्यर्थः॥